

Logius
Architectuur
Contactpersoon
Tom Peelen
T 06 - 2468 9667

Forum Standaardisatie

Datum
6 maart 2011

notitie

Toetsingsprocedure open standaarden

Inleiding

Het Forum Standaardisatie heeft in een open consultatie verzocht om een reactie op de gewijzigde "Toetsingsprocedure en criteria voor de lijsten met open standaarden". StUF, NEN3610 en Digikoppeling staan op de lijst van open standaarden waarvoor het pas toe en leg uit regime geldt. De beheerorganisaties van deze standaarden, respectievelijk KING, Geonovum en Logius, hebben ervaring met dit proces en kennen het belang van een adequate inrichting ervan.

Deze notitie is een reactie namens deze organisaties op de open consultatie van de toetsingsprocedure.

Situatieschets

De standaarden StUF, NEN3610 en Digikoppeling zijn inhoudelijk sterk verschillend en kennen dan ook verschillende toepassingsgebieden. De standaarden hebben echter ook een aantal overeenkomsten op het procesniveau:

- De standaarden zijn volwassen en hebben binnen de Nederlandse overheid een jarenlange historie;
- Zij kennen een beheerproces en participatiestructuur waarin niet alleen bedrijfsleven maar ook belanghebbende overheidsorganisaties zijn vertegenwoordigd;
- Regulier en conform (openbare) afspraken komen vanuit dit beheerproces nieuwe versies van de standaarden beschikbaar, inclusief "errata" ('bugfixes');
- De landelijke ingebruikname van een nieuwe versie van een standaard vergt vaak meerdere jaren. In praktijk is het qua (migratie-)schaal en planning niet haalbaar en te risicovol dat alle gebruikers gelijktijdig overgaan naar één nieuwe versie.

Probleemsituatie

De voorgestelde "Toetsingsprocedure en criteria voor de lijsten met open standaarden" leiden tengevolge van bovenstaande kenmerken tot de volgende problemen voor KING, Geonovum en Logius:

1. De veranderfrequentie van de standaarden, met name ten aanzien van errata, sluit niet aan bij de vergaderfrequentie van Forum en College Standaardisatie.
2. Het beheerproces garandeert al een brede betrokkenheid van belanghebbende organisaties op inhoudelijk, proces en bestuurlijk niveau. Vooral expertgroepen zijn niet in staat om dezelfde brede vertegenwoordiging te realiseren, tenzij tegen aanzienlijk hogere kosten dan nu het geval is.
3. Omdat beheerprocessen voor nieuwe versies ook besluitvorming op bestuurlijke niveau kennen ontstaat onduidelijkheid over waarde van deze gremia in relatie tot Forum en College.
4. Beheerkosten nemen toe tengevolge van dubbele besluitvormingstrajecten voor elke nieuwe versie.
5. Het niet gelijktijdig kunnen vaststellen van minimaal twee (major) versies leidt tot onacceptabele implementatierisico's.

Datum
6 maart 2011

Verzoek

KING, Geonovum en Logius verzoeken het Forum daarom de toetsingsprocedure als volgt aan te passen:

- Geef beheerorganisaties van standaarden die een afdoende borging op bestuurlijk niveau van de overheid garanderen de ruimte om zelfstandig versiebeheer uit te voeren binnen de grenzen van het vastgestelde toepassingsgebied en werkingsgebied.
- Stel strikte voorwaarden en kwaliteitseisen aan het beheerproces dat door deze organisaties dient te worden ingericht om de doelen van het Forum en College ten aanzien van interoperabiliteit en openheid te garanderen.
- Geef de mogelijkheid om meerdere versies (max. twee) gelijktijdig in gebruik te hebben en laat het Bureau van het Forum en College werkafspraken maken over publicatie van versies door het College.

Namens de genoemde organisaties:

Cees Hamers, Manager e-dienstverlening Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten

Rob van de Velde, directeur Geonovum

Rien Stor, hoofd afdeling Architectuur

Datum
6 maart 2011

Reactie Belastingdienst op Consultatiedocument Toetsingsprocedure

Algemeen

Zijn standaards maakbaar of moeten het "natuurlijke" selectiemechanisme van de markt worden gevolgd en, waar mogelijk, beïnvloedt? Als het doel (interoperabiliteit) maar voorop wordt gesteld kunnen hierbij pragmatische keuzes worden gemaakt.

In principe kan dat met de voorliggende opzet worden bereikt. In het verleden is de Belastingdienst wel een aantal keren met minder geslaagde voorstellen geconfronteerd in de consultatiefase. Streng(er) toetsen aan de betreffende criteria, zoals nu voorgesteld, had dat kunnen voorkomen!

3.2 Vragen met betrekking tot Deel 1: Toetsingsprocedure

Vraag 1: Is het doel van iedere fase in de procedure duidelijk?

Ja.

Wel dient een kanttekening te worden geplaatst bij de aanmeldingsfase. Deze is momenteel opgehangen aan toevallige indieners (al of niet met specifieke kennis en/of belang). Dat moet veeleer gebeuren vanuit een strategische visie op (knelpunten m.b.t.) interoperabiliteit tussen burgers en bedrijven enerzijds en overheidsorganisaties anderzijds, of tussen overheidsorganisaties onderling.

Vraag 2: Is duidelijk welke genoemde handelingen/acties per fase worden uitgevoerd en wie daarvoor verantwoordelijk is?

Ja

Ook hier een kanttekening. Het gaat er niet om dat in de expertfase dat de belangen van de verschillende (alle?) partijen geborgd moet worden, maar veeleer dat de verschillende soorten van belangen op een verstandige (lees evenwichtige) manier worden meegenomen.

Vraag 3: Is het duidelijk wat het resultaat is van iedere fase en welk product hier uit voortvloeit?

Ja

3.3 Vragen m.b.t. Deel 2: Criteria

Vraag 1: Zijn de criteria helder omschreven en goed gekozen?

Ja

Opgemerkt wordt dat de criteria over toegevoegde waarde meer toegespitst zouden moeten zijn op duiden van het specifieke belang van elk type deelnemende partij. Daarna, in fase 5, kan aggregatie en belangenafweging plaatsvinden door het Forum (als 'onafhankelijke' partij).

Vraag 2: Zijn de vragen helder en eenduidig geformuleerd?

Ja

Datum
6 maart 2011

Vraag 3 Zijn er vragen die ontbreken bij de verschillende criteria?

Nee

3.4 Resterende inhoudelijke opmerkingen

Is er volgens u nog andere informatie van belang of zijn er overwegingen die aan het College Standaardisatie zouden moeten worden meegegeven.

Ja

Enkele opmerkingen.

- ✓ De procedure dekt niet alle gevallen m.b.t. het standaardisatieproces. Zo is er de huidige procedure niet geschikt voor de vervanging van een vigerende standaard door een nieuwe standaard. Dit zou dan moeten worden opgelost door gelijktijdige procedures voor enerzijds het afvoeren van een standaard en het anderzijds voor het opvoeren van de vervangende standaard.
- ✓ Niet eenduidig is vastgelegd wat verstaan moet worden onder een 'nieuwe' standaard: is dit een standaard die niet eerder op de lijst is opgenomen, of is het een standaard die niet eerder 'voor een bepaald toepassingsgebied' is aangemerkt.
- ✓ Hoe zit het met twee verschillende standaarden voor eenzelfde toepassingsgebied? Kan dat of kan dat niet? De procedure voorziet hierin niet expliciet.
- ✓ Geconstateerd wordt dat er in de aanloop naar interoperabiliteitsstandaards vooraf te nadrukkelijk gezocht wordt naar zoveel mogelijk commitment. Je ziet dan ook een vermenging van de rollen van (technische) expert en (business) stakeholder. Dat zou nadrukkelijker van elkaar gescheiden moeten worden in de procedure. Fase 3 (expertonderzoek) voor de objectieve expertinbreng (zij het wel met de inbreng vanuit alle soorten belangen) en fase 4 (de openbare consultatie) vanuit de stakeholdersoptiek. Het Forum maakt dan in het kader van het advies aan het College, een expliciete afweging.